

Allò que també s'hauria d'ensenyar

by ICM Divulga | juny 8, 2020



Oral en aguas de Asturias (Cañón de Lastres)

La innocència assassina de la mar

D. Lloris

Anys enrere, llegint el periodista, gastrònom i escriptor Nestor Luján em va cridar l'atenció una frase que va quedar impresa per sempre en la meva memòria: "*La innocència assassina de la mar*". Frase que he pres per titular aquest article.

Ell, al seu torn, la va prendre d'Álvaro Cunqueiro i aquest, del poeta, narrador i dramaturg irlandès William Butler Yeats. Sembla que, a través del temps, la seva rotunditat ha cridat l'atenció dels que han viscut de prop la contradictòria imatge que mostren mars i oceans. I per poc que es reflexioni sobre la seva immensitat, força, poder i versatilitat ens adonem que estem davant d'una imatge amenaçadora i colpidora. Imatge que, en qüestió de minuts, pot transformar una embarcació en un indomable cavall que sacseja violentament, sense compassió, el genet que el munta.

Aquesta sacsejada no és qüestió d'un moment que passa fugaç. Es tracta d'un malestar generalitzat. Apareix la suor freda al clatell, les olors s'aguditzen i, llevat que estiguis

fermament agafat a un sòlid punt de suport, rebràs tota mena de cops. La sensació d'impotència és una altra manera de percebre, i t'adones que formes part d'alguna cosa que semblava gran i formidable al port, però que en aquestes condicions es transforma en una joguina massa petita i fràgil, sotmesa a un constant balanceig. A la nit, si estàs d'humor i situat en un punt privilegiat perceps un magnífic cel estrellat que oscil·la marejador d'un costat a l'altre sense més perspectives que la foscor més absoluta.

Sense voler presumir de res, perquè no hi ha res per presumir davant un mar que es mostri irritat. He de dir que he vist proes i ponts amb les planxes d'acer recaragolades com si fossin paper d'alumini fruit dels formidables cops de mar rebuts.

Quan l'embarcació és de fusta i el mar està intractable, se sent el cruixir de tota la seva estructura, i les juntes grinyolen, donant la sensació de voler separar-se i escapar del material que les manté unides.

Segons el lloc que ocupa la teva cabina tindràs noció del que en termes mariners es coneix com a "*pantocades*" (impactes contra el casc, quan aquest s'aixeca de proa i cau sobre l'onatge), només que, en aquest cas, aquesta serà la música que ens acompanyarà, constantment, dia i nit mentre el vaixell navega. Com més alta sobresurti la proa, més fort i sonor serà el cop rebut.

Alguns poden pensar que la mida de l'embarcació els protegeix i, en certa manera, tenen raó, però tant o més important és la perícia i professionalitat de qui governi el vaixell. Aquí concorre un altre fenomen que, en els últims temps, és poc o gens comprès per molts joves, educats en una societat suposadament democràtica. Desconeixen que en un vaixell això no funciona així.

L'autoritat màxima l'exerceix el patró o capità, segons s'escaigui, i aquesta autoritat és jeràrquica. Un mana i tots obeeixen les seves ordres. És a dir, a bord impera una altra manera de funcionar, una mica diferent del que estem acostumats a terra, on la sensació d'autoritat es mostra més diluïda, transformant-se en una sèrie de normatives de comportament que uns segueixen i d'altres no. No diré res sobre el confinament quan les travessies són llargues. Ara, després dels esdeveniments viscuts els últims mesos, ja se n'ha après alguna cosa.

Aquest article ve al cas, després de veure anunciat en aquestes mateixes pàgines de l'ICM divulga, que el pròxim 8 de juny se celebra el dia dels oceans. Una magnífica oportunitat per parlar, com se sol, de la recerca en mars i oceans, però gairebé sempre s'obvia tot un seguit d'aspectes que aquestes tasques comporten. Potser hi contribueix que hi ha més investigadors que veuen el mar des de la base a terra i són uns altres els que els recullen la informació amb la qual treballen.

És probable que alguns creguin que no n'hi ha per tant, altres em donaran la raó, fins i

tot hi haurà qui gaudeixi enmig d'un brau temporal. A tots els diria que s'ho prenguin amb calma i el degut respecte, perquè el mar és encara més del que aquí explico. Cal sentir-lo en els dies calmats, però especialment quan rugeix enfurismat. Quan presenta les onades llargues i quan són curtes, perquè el seu moviment i navegabilitat és mutant.

Si amb això no n'hi ha prou per anar prenent consciència del que es té entre mans, cap problema! – No cal haver creuat el Cap d'Hornos, el de Bona Esperança, l'Atlàntic Nord, haver visitat *Flemish Cap* o passat per les Açores, entre molts d'aquests braus llocs que diversos col·legues ja han visitat. Només cal experimentar una sortida en un pesquer comercial quan surt a treballar, durant una setmana, al Golf de Lleó i tots sabran de què els parlo, encara que, com a consol, sempre els quedarà *YouTube* per prendre contacte virtual amb algun temporal. Segur que, en aquests moments, ningú recordaria el pensament *naïf* de fer millor l'Oceà Pacífic, que, per la seva magnitud, podria contenir tres llunes, desitjant que sigui igual que ho va ser abans dels plàstics.

Una cosa similar els diria als que tinguessin la mala sort de caure a l'aigua, en les proximitats d'aquestes boniques i sempre famolenques aus marines que adornen el cel. Aquestes, precisament aquestes, serien les que probablement posarien fi a la seva vida. No obstant això, ara que estic allunyat de totes aquestes sensacions, segueixo trobant a faltar les immensitats i el sentit de llibertat que inspiren.

AUTOR:

Dr. Domingo Lloris, ictiòleg marí amb 150 publicacions, 60 projectes, 52 campanyes al Mediterrani, Cantàbric, Mauritània, Namíbia, Canal de Beagle, mar argentí, Xile, Terranova. Pioner en el mostreig a més de 1000 m de fondària.

Foto de portada: V/O "García del Cid" sota un temporal (Canyó de Lastres – Astúries). A baix, a la dreta, dos ocells de tempesta (*Hydrobates pelagicus*). [Ref.: Fotomuntatge artístic D. Lloris].